

EESSÕNA

Viimasel ajal on hinnatõus Eestis olnud suhteliselt kiire. Loomulikult on meedia eelkõige huvitatud sellest, kui halvasti mõjub inflatsioon tarbija rahakotile. Kuid üllatavalt palju arutatakse ka hinnatõusu laiemate majandusmõtjude teemal – ja seda esimest korda pikkade aastate järel. On teadvustatud, et kõrge inflatsioonitase on peamine takistus euro kasutuselevõtuks Eestis. Samas püsib kartus, et eurole üleminek toob kaasa veel kiirema hinnakasvu. Samuti on hakatud mõistma, et euro kasutuselevõtu viibimine võib avaldada mõju riigireitingule, mis võib omakorda tuua kaasa tagajärgi laenu raha kasutajale. Kõige selle taustal kordab keskpank ikka ja jälle, et majanduse riskide maandamiseks on väga oluline konservatiivne eelarvepoliitika. Käesolevas Krooni ja Majanduse numbris püüame pakkuda eelkõige kirjutisi, mis aitavad kõike seda laiemasse konteksti asetada ja loodetavasti paremini mõista.

Sageli erineb ametlik mõõdetav inflatsioonitase sellest hinnatõusust, mida inimesed ise tunnetavad. Tarbijate subjektiivset arvamust inflatsiooni suhtes võivad mõjutada erinevad majanduslikud ja psühholoogilised tegurid. Muu hulgas on inflatsiooni tajutud kõrgemana pärast eurole üleminekut, kusjuures selles võib oma osa mängida ka tarbijate teravam hinnatundlikkus. Üks käesoleva numbriga kirjutisi käsitlebki mõõdetud ja tunnetatud inflatsiooni erinevusi euroalal ja seda, mis neid lahknevusi põhjustab.

Lisaks leiab siit artikli valitsussektori eelarvepuudujäägi ja võla erinevustest, mille mõistmine on vajalik valitsussektori finantsstatistika analüüsimiseks. Eelarvetasakaalu peetakse Euroopa Liidus oluliseks. Kõikide euroala riikide ja eurole üleminekut ettevalmistavate riikide valitsussektori eelarve kujundamist ja täitmist jälgitakse hoolega. Seetõttu on tähtsal kohal ka valitsussektori tegevust kajastava finantsstatistika usaldusväärsus ja ühene mõistetavus.

Värskes numbris analüüsitakse Maastrichti vahetuskursikriteeriumi ja Eestis palju tähelepanu pälvinud inflatsioonikriteeriumi täitmisega seonduvat pisut laiemalt – erinevate Kesk- ja Ida-Euroopa riikide võrdluses. Lisaks vaadeldakse Balti riikide majandust läbi reitinguagentuuride silmade ning räägitakse sellest, mis on ühe või teise reitingu taset tõenäoliselt mõjutanud.

Arvestades Eesti äriemeeste viimasel ajal üha suuremat huvi võrrelda end naabritega avaldatakse käesolevas numbris ka Eesti ja Poola ettevõtete finantsolukorra mõningate aspektide võrdlus. Seda laadi materjali ei ole Kroonis ja Majanduses varem avaldatud. Neile, kel Balti mere äärsete riikide majandusprotsesside võrdlemise vastu sügavam huvi, on pakutud mõningad viited veebis leiduvatele infoallikatele ja analüütilistele kirjutistele.